

Nieuwsbrief

Jaargang 1 | Nummer 4 | September 2010

Deltaprogramma

IJsselmeergebied

Inhoud

Uitgangspunten Deltaprogramma | Koninklijk bezoek | Hollandse nuchterheid kenmerkt eerste Deltaprogramma | Eerste ervaringen uit gebiedsverkenningen | De inbreng van het ROIJ | In de agenda: de IJsselMeerweken

De zeespiegel stijgt en de piekafvoer in de grote rivieren wordt extremer. Daarnaast neemt de behoefte aan zoetwater steeds meer toe. Dit heeft vroeg of laat gevolgen voor het IJsselmeer. Het overtollige water van rivieren moet ondanks veranderingen afgevoerd worden naar de Waddenzee. Het Deltaprogramma IJsselmeergebied brengt overheden en betrokken belangenorganisaties samen om na te denken over een strategie hoe in de toekomst met het peilbeheer in het gebied om te gaan.

Het Deltaprogramma IJsselmeergebied is onderdeel van het nationale Deltaprogramma. Dit programma is opgesteld en wordt uitgevoerd door de door het kabinet aangestelde deltacommissaris Wim Kuijken. De deltacommissaris is ruim een half jaar geleden gestart met zijn werkzaamheden. Nog lang niet iedereen is volledig bekend met de uitgangspunten en achtergronden van het Deltaprogramma.

Daarom geven wij in deze nieuwsbrief een korte schets van de achtergronden en uitgangspunten van het programma. Tevens treft u onder andere een verslag aan van het koninklijk bezoek aan het Deltaprogramma IJsselmeergebied.

Uitgangspunten Deltaprogramma

Nederland is in het verleden al een paar keer eerder verrast door water, doordat we onze veiligheid niet goed op orde hadden. Omdat de gevolgen van een overstroming voor ons laaggelegen, welvarende en dichtbevolkte land enorm zijn, moet voortdurend gewerkt worden aan het verbeteren van de waterveiligheid.

Het Deltaprogramma combineert het verbeteren van de waterveiligheid met het behoud van de mogelijkheden, om op een goede manier te blijven werken, wonen en leven in de Nederlandse delta. De deltacommissaris, aangesteld als regeringscommissaris, zorgt voor een goede samenwerking tussen betrokken partijen die samenwerken om het Deltaprogramma voortvarend uit te voeren.

Het Deltaprogramma IJsselmeergebied

Het Deltaprogramma bestaat uit negen deelprogramma's. Het Deltaprogramma IJsselmeergebied (DPIJ) is één van deze deelprogramma's. Binnen het Deltaprogramma IJsselmeergebied zoeken overheden en regio's samen naar mogelijkheden om de veiligheid rond het IJsselmeergebied blijvend te garanderen en het gebruik van het IJsselmeer als grootste zoetwatervoorraad te behouden, tegen de achtergrond van een verandering van het klimaat. Het programmabureau van het DPIJ is daarom niet gelieerd aan één ministerie of provincie, maar samengesteld uit medewerkers van rijk, provincies, waterschappen en gemeenten.

Het DPIJ neemt zelf geen beslissingen, maar bereidt een advies voor over de manier waarop in de toekomst omgegaan kan worden met het peilbeheer in het IJsselmeer. Dit advies gaat over het peilbeheer

over de lange termijn. Het wordt in 2014 via de deltacommissaris overhandigd aan het kabinet. Om echter al op korte termijn aan de stijgende zoetwatervraag te kunnen voldoen, moet het Deltaprogramma IJsselmeergebied ook een advies voor het peilbeheer op de korte termijn opleveren. Daarbij wordt tegelijkertijd gekeken of het watersysteem in het IJsselmeer flexibeler en robuuster gemaakt kan worden. Beide adviezen moeten gebaseerd zijn op ideeën die de betrokken partijen gemeenschappelijk dragen.

Strategie & maatregelen

Een strategie voor het toekomstige peilbeheer van het IJsselmeer staat niet los van eventueel te nemen maatregelen om consequenties van een verandering in het peilbeheer op te vangen. De betrokken partijen in het Deltaprogramma IJsselmeergebied onderzoeken de komende jaren, in samenwerking met maatschappelijke organisaties, welke consequenties horen bij verschillende strategieën en welke mogelijke maatregelen genomen zouden kunnen worden. Het kabinet besluit uiteindelijk of en hoe deze maatregelen moeten worden uitgevoerd. De financiën hiervoor zijn geregeld in het voorstel voor de nieuwe Deltawet. Als deze wet wordt vastgesteld komt er vanaf 2020 jaarlijks één miljard euro in het zogenaamde Deltafonds. Dit fonds is bedoeld voor de financiering van maatregelen die genomen moeten worden om Nederland in de toekomst waterbestendig te houden.

Fase 1, gezamenlijk op zoek naar kennis & informatie

Omdat velen meer weten dan één persoon kan bedenken, staat het gezamenlijk formuleren van het advies over het toekomstige peilbeheer centraal in het Deltaprogramma. Het Deltaprogramma IJsselmeergebied is daarom gestart om met alle betrokken partners op zoek te gaan naar de informatie en kennis om de uitdagingen die in het deltaprogramma geformuleerd worden te beantwoorden. In het proces om tot de antwoorden te komen, worden alle mogelijk opties zolang mogelijk opengehouden. Alleen zo kan namelijk een zo goed mogelijk beeld van alle consequenties, opgaven en kansen en later mogelijke maatregelen, verkregen worden. De vele belangen die spelen rond het IJsselmeergebied komen daarmee ook zo goed mogelijk tot hun recht als afgewogen gaat worden welke optie uiteindelijk de beste is. In het komende half jaar worden de resultaten van de gezamenlijke zoektocht naar informatie besproken in een ambtelijke en een bestuurlijke conferentie. Hiervoor organiseert het Deltaprogramma in december 2010 en april 2011 de zogenaamde IJsselMeerweken.

Koninklijk bezoek

De Adviescommissie Water (AcW) en de Commissie van Advies inzake de Waterstaatswetgeving (CAW) brachten op 9 september 2010 een werkbezoek aan het Deltaprogramma IJsselmeergebied. Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje, als voorzitter van de AcW, en de overige commissieleden werden deze dag bijgepraat over de uitgangspunten van het Deltaprogramma IJsselmeergebied.

“Het viel op dat er veel aandacht was voor de samenhang tussen de

verschillende deelprogramma's en voor het thema duurzaamheid", aldus programmadirecteur Hetty Klavers, die de werkwijze van het Deltaprogramma IJsselmeer in Den Oever toelichtte. "Bij dat laatste ging het vooral over de vraag hoe breed het thema moet worden opgevat en welke factoren allemaal betrokken moeten worden." In Makkum spraken de commissies met ondernemers en vertegenwoordigers van natuurorganisaties over de gevolgen van peilveranderingen. "Hier werd nog maar eens duidelijk dat de gebiedsverkenningen zo open en eerlijk mogelijk moeten gebeuren", aldus Hetty Klavers. De uitdagingen voor het IJsselmeergebied zijn groot en de oplossingen niet eenvoudig. In een gebiedsgerichte verkenning, komen naast overeenkomsten ook tegenstellingen boven tafel. Die maken gezamenlijk onderdeel uit van de informatie die nodig is om te komen tot een goed advies voor de toekomst. "Het valt op dat er veel ruimte is voor het gezamenlijk op tafel krijgen van de informatie", concludeert Hetty. "Vooral omdat iedereen beseft dat er iets moet gebeuren, ook al weet niemand nog precies wat. Daarnaast is het van belang de mogelijke tegenstellingen zo lang mogelijk op tafel te houden. Alleen dan kunnen we goede beslissingen nemen die recht doen aan wat er speelt in het gebied. Als we nu al belangen gaan uitsluiten, zal dat niet lukken."

Tijdens het bezoek bezochten de AcW en de CAW ook de Stevinsluizen, waar de leden zich lieten informeren over een proef met een bellenscherm. Met behulp van zo'n scherm kunnen zoet binnenwater en zout buitenwater gescheiden blijven als de sluis open staan. Daarnaast ontving de Prins nog uit handen van Henk Kroes een visiedocument over het World Sustainability Centre, dat zich richt op meer bewustzijn over duurzaamheid.

Hollandse nuchterheid kenmerkt eerste Deltaprogramma

Ons land nu en in de toekomst beschermen tegen hoog water en de zoetwatervoorziening op orde houden. Dat is het belangrijkste doel van het eerste Deltaprogramma, dat dinsdag 21 september 2010 door minister Camiel Eurlings (Verkeer en Waterstaat) aan de Tweede Kamer is aangeboden. Dit 'Deltaplan nieuwe stijl' is, op

voorstel van de deltacommissaris, opgesteld met Hollandse nuchterheid. Het Deltaprogramma bevat maatregelen om op korte termijn de veiligheid van onze delta op orde te krijgen en biedt houvast voor de voorbereiding op de toekomst.

Het eerste Deltaprogramma is in digitale en gedrukte vorm verschenen. Hierin kunt u lezen wat het Deltaprogramma voor Nederland als geheel en voor de diverse deelgebieden afzonderlijk betekent. Digitaal kunt u het inzien via www.deltacommissaris.nl en www.rijksoverheid.nl/deltaprogramma. Als u een gedrukt exemplaar wilt ontvangen, kunt u contact opnemen met het Deltaprogramma IJsselmeergebied. Het telefoonnummer en e-mailadres daarvan vindt u achterop deze nieuwsbrief.

Eerste ervaringen uit gebiedsverkenningen

Het IJsselmeergebied is niet overal hetzelfde. Op veel plekken speelt een andere problematiek of zijn de gevolgen van verschillende vormen van peilbeheer anders. Het Deltaprogramma heeft daarom het IJsselmeergebied verdeeld in zeven deelgebieden:

- Friese IJsselmeerkust
- Flevolandse IJsselmeerkust
- IJssel-Vechtdelta
- Randmeren
- Gooi- en Eemmeer
- Noord-Hollandse IJsselmeerkust
- Markermeer-IJmeer

Daarnaast worden technische studies over de Afsluitdijk en de Houtribdijk uitgevoerd.

IJssel-Vechtdelta & Gooi- en Eemmeer: zelfde proces, verschillende inhoud

Het programmabureau heeft samen met de provincies rond het IJsselmeergebied een handreiking geschreven voor de gebiedsverkenningen, met uitleg over de gezamenlijke werkwijze. De provincies, als processtrekken van de gebiedsverkenningen, geven in plannen van aanpak aan hoe zij de werkwijze verder invullen. Die plannen zijn vrijwel allemaal klaar en besproken met het programmabureau. De meeste gebiedsverkenningen zijn dan ook al van start gegaan. Een eerste indruk uit van de verkenningen IJssel-Vechtdelta en Gooi- en Eemmeer.

Johan Kabout is namens de provincie Overijssel trekker van de gebiedsverkenning IJssel-Vechtdelta; namens de provincie Utrecht doet Jan-Willem Vrolijk dit voor de gebiedsverkenning Gooi- en Eemmeer. “De provincie faciliteert en organiseert bijeenkomsten en levert basisgegevens over het gebied in de vorm van kaarten en ruimtelijke structuren. De waterbeheerders zorgen voor de waterstaatkundige basisinformatie”, vertelt Jan-Willem Vrolijk. “Daarnaast zorgen we er voor dat alle belanghebbenden rondom de verschillende thema’s betrokken worden, zoals LTO, Natuurmonumenten, de vereniging Schuttevaer en de Hengelsportfederatie”, vult Johan Kabout aan. En de belangstelling

is groot. “Bij de startbijeenkomst in de IJssel-Vechtdelta waren ruim 100 vertegenwoordigers van 70 regionale organisaties aanwezig”, laat Kabout weten. De centrale vraag in de bijeenkomsten is dezelfde: nadenken over het toekomstig peilbeheer. De effecten van peilveranderingen verschillen echter per gebied. “Een peilstijging in het IJsselmeer heeft directe gevolgen voor steden als Kampen en Zwolle”, licht Johan Kabout toe. “De urgentie om iets te doen is duidelijk aanwezig, maar de meningen over eventueel noodzakelijke maatregelen lopen uiteen”. De effecten van peilverandering zijn minder ingrijpend in het gebied van Gooi- en Eemmeer. Jan-Willem Vrolijk: “Wij hebben heel andere problemen, zoals de toegenomen druk op de natuur, de waterkwaliteit en een groeiende recreatiebehoefte.” Gemeenten en waterbeheerders werken op dit moment al samen aan het oplossen van deze problemen. “De vraag is echter hoe zich dat verhoudt met de uitkomsten van het Deltaprogramma”, concludeert Jan Willem.

Werkwijze

Binnen de gebiedsverkenningen worden diverse werkateliers georganiseerd. “We brengen hier de consequenties van peilveranderingen in kaart”, geeft Vrolijk aan. “Voor het laaggelegen buitendijkse gebieden zijn die vrij helder, maar we besteden bijvoorbeeld ook aandacht aan de doorvaarhoogte van de oude Bottervloot in Bunschoten.” Johan Kabout vult hierop aan: “Centraal staat de vraag hoe veel het peil kan stijgen of dalen, zonder dat de gevolgen echt groot zijn. Uiteindelijk zullen er toch besluiten genomen moeten worden waar wellicht niet iedereen het mee eens zal is. Het is dan goed dat men dan in ieder geval de kans heeft gekregen inbreng te leveren en zijn stem te laten horen.”

De inbreng van het ROIJ

Participatie van maatschappelijke organisaties staat centraal in de aanpak van het Deltaprogramma IJsselmeergebied. Naast de deelname van maatschappelijke organisaties in de gebiedsverkenningen en gezamenlijke bijeenkomsten is het ook van belang dat de inbreng van maatschappelijke organisaties op een goede manier verankerd is. Het Regionaal Overlegorgaan IJsselmeergebied (ROIJ) speelt hierin een belangrijke rol. Peter Visser, oud-gedeputeerde van de provincie Noord-Holland, is voorzitter van het ROIJ. Hij is namens het ROIJ adviserend lid in de Bestuurlijke Kerngroep IJsselmeergebied (BKIJ). Daarnaast zijn met vertegenwoordigers van

maatschappelijke organisaties in het IJsselmeergebied afspraken gemaakt over de samenstelling en de werkwijze van het ROIJ. Het ROIJ kijkt naar het grotere geheel en adviseert over het proces, door bijvoorbeeld:

- de integraliteit te bewaken;
- strategische adviezen voor te bereiden voor bespreking in het BKIJ.

Het ROIJ komt circa vijf keer per jaar bijeen en bespreekt de relevante agendapunten van de BKIJ, de ontwikkelingen in het Deltaprogramma op landelijk niveau en de relevante nota's binnen het Deltaprogramma IJsselmeergebied. Maatschappelijke organisaties met een meer regionaal of lokaal belang, kunnen hun specifieke kennis inbrengen in de gebiedsverkenningen. Daarnaast wordt tijdens de IJsselMeerweek van 6 tot 10 december een dagdeel gereserveerd om over maatschappelijke participatie te praten.

Naast voorzitter Peter Visser, hebben de volgende vertegenwoordigers zitting in het ROIJ:

- dhr. Kees van Rooijen (LTO)
- dhr. Reinier Steensma
(Stichting Waterrecreatie IJsselmeer en Randmeren)
- mw. Flos Fleischer
(Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied)
- dhr. Ko Drogers (ANWB)
- dhr. Arthur Helling (RECRON)
- dhr. George Freijsen (Kamer van Koophandel)
- dhr. Dries Hof (Boskalis)
- dhr. Jos Dekker (PWN)
- dhr. Jan van der Walle
(Nederlandse Vereniging van Zandwinners)
- dhr. Luc Berris (Natuurmonumenten)

Voor vragen over het ROIJ kunt u contact opnemen met:

Voorzitter Peter Visser

mail: psvisser@telfort.nl | tel. 020 67 98 186 / 06 20 92 61 48

Secretaris Renske Gillissen

mail: renske.gillissen@rws.nl | tel. 06 11 87 09 75

In de agenda: De IJsselMeerweken

De verscheidene gebiedsverkenningen en technische studies zijn na de zomer van start gegaan. Daarnaast gaan diverse thematische verkenningen plaatsvinden. Dat betekent dat in de komende periode veel informatie en kennis verzameld wordt.

Het Deltaprogramma IJsselmeergebied organiseert in de week van 6 tot 10 december 2010 de eerste IJsselMeerweek om de vergaarde kennis en informatie met elkaar te delen. En om te kijken of alle informatie eenduidig gepresenteerd wordt. Tijdens deze week worden alle deelnemers uitgenodigd om gezamenlijk kennis te delen, conclusies te trekken en uitgangspunten te formuleren. In april 2011 organiseert het Deltaprogramma een tweede IJsselMeerweek. Deze week heeft een bestuurlijk karakter en is bedoeld om resultaten vast te leggen. In die bestuurlijke conferentie wordt duidelijk welke overeenstemming er is en waar nog discussiepunten liggen. De uitkomsten van deze bestuurlijke conferentie bepalen de manier waarop het proces van het Deltaprogramma IJsselmeergebied verder wordt uitgewerkt.

Voor beide IJsselMeerweken ontvangt u vanzelfsprekend een aparte uitnodiging, maar u kunt de datum van de eerste IJsselMeerweek van 6 tot 10 december 2010 alvast in uw agenda noteren.

Informatie

0320 - 29 70 10

marianne.scheggetman@rws.nl

Deltaprogramma IJsselmeergebied

Zuiderwagenplein 2

Postbus 600

8200 AP Lelystad

0320-297010

www.rijksoverheid.nl/deltaprogramma